

*Радослав БЕНКО,
доктор права,
викладач Інституту європейського права
юридичного факультету Університету
ім. Павла Йозефа Шафарика в Кошице*

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ СУСІДНІМИ РЕГІОНАМИ
УГОРЩИНИ, СЛОВАЧЧИНИ, РУМУНІЇ ТА УКРАЇНИ В
РАМКАХ ПОЛІТИКИ ТРАНСКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА ЄС**

Анотація

Транскордонна регіональна політика Європейського Союзу (ЄС) може бути поділена на дві категорії. Перша з них відноситься до внутрішньої діяльності ЄС – транскордонна регіональна політика по відношенню до сусідніх регіонів держав-членів ЄС. Друга відноситься до зовнішньої діяльності ЄС (дії, спрямовані на країни, що не входять до ЄС) – транскордонна регіональна політика по відношенню до сусідніх регіонів, де принаймні одна область розташована на території країни ЄС.

У той час, як транскордонна регіональна політика в державах-членах ЄС здійснюється в рамках економічної, соціальної та територіальної політики згуртованості ЄС (далі також «політики гуртування»), транскордонна регіональна політика відносно співробітництва між регіонами, розташованими як на території держав-членів ЄС, так і на території країн, що не входять до ЄС, здійснюється в рамках політики ЄС у сфері економічної, фінансової і технічної співпраці з третіми країнами та / або в рамках політики співробітництва в галузі розвитку. Оскільки Україна ще не є членом ЄС, транскордонне співробітництво з сусідніми регіонами Угорщини, Словаччини, Румунії здійснюється в рамках транскордонної регіональної політики ЄС другого типу.

Згідно зі статтею 212 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі «TFEU»), ЄС здійснює економічне,

фінансове та технічне співробітництво, включаючи допомогу, зокрема фінансову допомогу, з третіми країнами. Запланована допомога здійснюється через декілька інструментів ЄС. Один із загальних інструментів, що забезпечує пряму підтримку ЄС прикордонному співробітництву на зовнішніх кордонах ЄС, є Європейський інструмент сусідства та партнерства (ЄІСП). Прийняття ЄІСП значно розширило можливості для транскордонного співробітництва на зовнішніх кордонах ЄС. Сучасне транскордонне співробітництво сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України (що стосуються, наприклад, сприяння економічному та соціальному розвитку, пошуку відповідей на загальні виклики в таких сферах, як охорона навколишнього середовища, здоров'я людей чи попередження та боротьба з організованою злочинністю, заохочення співпраці на місцевому рівні «люди-людям») здійснюється в рамках ЄІСП. Незважаючи на те, що ЄІСП спирається на кошти також із внутрішніх статей бюджету ЄС, як, наприклад, з компонента **«Згуртованість задля зростання та зайнятості»** в розділі **«Сталий розвиток»**, до якого відноситься міжрегіональне співробітництво, як і (INTERREG), а не тільки зовнішні статті, прикордонне співробітництво на зовнішніх кордонах ЄС, а значить і транскордонне співробітництво суміжних регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії і України в даний час здійснюється в рамках ЄІСП, може сприяти тісній координації або навіть інтеграції з програмами транскордонного регіонального співробітництва, як це передбачено в ЄС в рамках політики гуртування. Територіальне співробітництво, наприклад, фінансується через структурні фонди (постанова Ради (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року, що встановлює загальні положення Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду та Фонду згуртування).

Документ покликаний накреслити перспективи для транскордонного співробітництва сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України в рамках транскордонної регіональної політики ЄС, зокрема, в загальних рисах, те, як співпраця може сприяти і сприяє його більшій інституціоналізації.

По-перше, в статті подається огляд поточної політики і інструментів ЄС, що стосуються транскордонного регіонального співробітництва. У першій частині статті увагу буде приділено політиці гуртування ЄС, політика співпраці ЄС в економічній, фінансовій і технічній сфері з третіми країнами і політика співробітництва в галузі розвитку ЄС. Основна увага приділена представленню короткої історії політики, її інструментів і роль інститутів ЄС, керівних органів держав-членів та місцевих органів влади у транскордонній регіональній політиці ЄС. Тим не менше, в статті акцентовано увагу на те, що ці політики повинні бути виконані з урахуванням інших політик ЄС, і тому інші політики ЄС мають бути прийняті до уваги, коли деякі заходи, пов'язані з транскордонним регіональним співробітництвом повинні бути затверджені, про це буде сказано пізніше. Друга частина статті буде присвячена опису того, як поточне транскордонне співробітництво сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України здійснюється в контексті політики ЄС (які інструменти ЄС використовуються в рамках співпраці). І насамкінець буде зроблено висновок щодо того, як потрібно стимулювати таке співробітництво.

Ключові слова: транскордонне регіональне співробітництво; політика гуртування ЄС; економічне, фінансове та технічне співробітництво з третіми країнами та співробітництво в сфері політики розвитку ЄС; принцип субсидіарності, «знизу-вгору» метод інтеграції процесів; інституціоналізація транскордонного регіонального співробітництва.

1. Транскордонна регіональна політика ЄС у рамках внутрішніх дій ЄС (політика гуртування)

Політика гуртування ЄС являє собою внутрішню діяльність ЄС, покликана, *окрім іншого*, сприяти транскордонному регіональному співробітництву між сусідніми регіонами держав-членів. Правова база політики гуртування (економічна, соціальна і територіальна єдність) в ЄС у даний час викладена у статтях 174 -178 ТФЕУ. Політика гуртування включає в себе послідовні фази переговорів, інституціональний

дизайн, створення, ведення переговорів щодо реалізації та моніторингу регіональних планів розвитку¹. У рядках, які подають короткий огляд політики гуртування, ЄС буде представлений в історичній ретроспективі, відносини на інші політики ЄС, роль ЄС, держав-членів та місцевих органів влади в ній і інструменти він використовує.

1.1. Політика згуртованості ЄС – його історія і ставлення до інших політик ЄС

Підтримка економічної, соціальної та територіальної єдності належить в даний час до переважно основних цілей ЄС (стаття 3 пункту 3 Договору про Європейський Союз - надалі «TEU»). TFEU напряду передбачає економічну, соціальну і територіальну єдність з метою, яку вона передбачає і інструменти, за допомогою яких ці цілі повинні бути досягнуті. Політика економічної, соціальної та територіальної згуртованості має свою еволюцію. Раніше дана політика була прописана тільки в преамбулі Договору про створення Європейського Економічного Співтовариства² (1952), де було зазначено, що відмінності між регіонами повинні зменшуватися. Єдиний Європейський Акт (1987) поєднав економічну та соціальну єдність цілей Європейського співтовариства. Маастрихтський договір вперше передбачив конкретні заходи, спрямовані на досягнення цілей політики гуртування. Ці заходи були включені в статті 158-162 Договору про заснування Європейського Співтовариства. Лісабонський договір закріпив правову базу для політики гуртування в статтях 174 - 178 TFEU. Лісабонський договір доповнив положення Договору, вперше ввівши поняття «територіальна узгодженість» (до цього були визначені тільки поняття економічна і соціальна згуртованість,

¹ See, MARKS, G.: Exploring and Explaining Variation in EU Cohesion Policy. In: Hooghe, Liesbet (ed.), Cohesion Policy and European Integration: Building Multi-Level Governance. Oxford: Oxford University Press, 1996, p. 388

² European Economic Community is the legal predecessor of the current European Union. By the Maastricht Treaty signed in 1992 its title was changed to the European Community. By the Lisbon Treaty the European Union has replaced and succeeded the European Community (Article 1 of the TEU).

згадані у Договорі). Таке доповнення було засноване на реальній практиці політики згуртування, яка підтримувала окрім вирішення економічних і соціальних відмінностей регіонів, також вирішення проблем регіонів з невдалим територіальним розташуванням.³ Лісабонський договір вказує на певні конкретні регіони, яким слід приділяти особливу увагу, наприклад, північні регіони з дуже низькою щільністю населення, транскордонних або гірських регіонів (ті регіони, що постійно зазнають незручності через своє природне або демографічне становище). Особлива увага повинна бути приділена також сільським районам і регіонам, що постраждали від промислового переходу. ЄС орієнтується на підтримку особливо таких регіонів, з тим щоб допомогти їм подолати свої проблеми. Сільські райони і райони з певними і постійними природними або демографічними недоліками також підтримуються програмою розвитку сільських районів, пов'язаною з **загальною політикою підтримки сільського господарства** (стаття 39 TFEU.). ЄС фінансує програми розвитку сільських районів з європейського сільсько-господарського фонду розвитку сільських районів (EAFRD).

Політика гуртування базується на розподілі фінансів ЄС між державами-членами на основі економічного зростання і сталого розвитку стагнуючих (малорозвинутих) областей. Політика гуртування дозволяє окреслити пріоритети розвитку та в даному контексті доповнити політику ЄС на **внутрішньому ринку** (ст. 26 TFEU) та **Економічного і валютного союзу** (ст. 119 TFEU)⁴.

Економічна підтримка нерозвинених регіонів враховує захист навколишнього середовища, як зазначено у статті 191 TFEU. Таким чином, **політика ЄС щодо захисту навколишнього середовища**, також повинна братися до уваги при появі певних ініціатив, що стосуються регіонального співробітництва. Це означає, що такі варіанти транскордонного регіонального співробітництва, що сприяють регіональній

³ SYLLOVÁ, J. – PÍTROVÁ, L. – PALDUSOVÁ, H. a kol.: Lisabonská smlouva. Komentář. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, p. 655.

⁴ *Ibid*, p.655.

конкурентоспроможності (наприклад), повинні в той же час сприяти покращенню навколишнього середовища.

1.2. Роль ЄС, країн-членів і місцевих органів влади в рамках впровадження Політики згуртованості ЄС

Політиці гуртування належить частина компетенції ЄС (пункт 2 статті 4 параграф с) TFEU). Це означає, що використання компетенцій Союзу в політиці згуртованості визначається не тільки за принципом пропорційності⁵, а також за принципом субсидіарності. У відповідності з принципом субсидіарності, *Союз повинен діяти тільки тоді і в тій мірі, коли мета передбачуваної дії не може бути досягнута в достатній мірі державами-членами, або на центральному рівні і на регіональному та місцевому рівні, а може, скоріше, з огляду масштабів і результатів передбачуваної дії, бути успішніше досягнута на рівні Союзу* (стаття 5 пункт 3 TEU)⁶. Це означає, що мета політики згуртованості, як зазначено у статті 174 TFEU, повинна бути досягнута, перш за все, політикою держав-членів, або на центральному або регіональному або місцевому рівнях. **Держави-члени** проводять свою економічну політику і координують її таким чином, щоб досягти цілей, викладених у статті 174 TEU. **Роль Союзу** в Політиці згуртованості обмежена головним чином у фінансовій підтримці. Політика гуртування ЄС опікується рішеннями щодо фінансового перерозподілу між державами-членами. Таким чином, політика гуртування, в порівнянні з іншими напрямками політики, може бути охарактеризована наступним чином: *«Хоча багато сфер політики можуть бути описані як сукупність інститутів, що шукають джерела фінансування, політика гуртування фінансує*

⁵ Under the principle of proportionality, the content and form of Union action shall not exceed what is necessary to achieve the objectives of the Treaties (Article 5 Paragraph 4 of the TEU). The principle shall apply to all categories and areas of Union competencies (so to the exclusive Union competencies as to the share competencies). For the details of the principle, see e.g.: CRAIG. P. –de BÚRCA, G.: EU Law. Text, Cases, and Materials. Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press, 2008, pp. 155-157, 544-551.

⁶ For the details of the principle, see e.g.: *Ibid*, pp. 100-105, 155-157.

*пошук набору інститутів»*⁷. Союз виконує завдання фінансової підтримки за рахунок структурних фондів (Європейський сільськогосподарський фонд, Європейський соціальний фонд, Європейський фонд регіонального розвитку), Європейського інвестиційного банку, а також деяких інших існуючих фінансових інструментів. Союз підтримує та сприяє досягненню цілей, викладених у статті 174 TFEU, також розробці й здійсненні інших своїх стратегій та дій, а також реалізації на внутрішньому ринку.⁸ Стаття 175 пункт 3 TFEU забезпечує Союзу компетенцією для прийняття конкретних заходів з метою сприяння економічному, соціальному та територіальному згуртуванню, якщо такі дії виявляться необхідними і потребують погодження в рамках іншої політики Союзу. Такі заходи можуть бути прийняті Радою, які діють відповідно до звичайної законодавчої процедури і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів. Таким чином, незважаючи на те, що фінансова підтримка є найбільш поширеним і найбільш важливим інструментом ЄС в політиці гуртування, це не єдиний інструмент, який може використовувати ЄС.

Принцип субсидіарності, що регулює використання компетенцій в політиці гуртування Союзу використовується для розподілу повноважень між Союзом та державами-членами. Це стосується **місцевих органів влади** тільки як частин держав-членів. Роль місцевих органів влади в політиці гуртування і у функціонуванні транскордонного співробітництва, таким чином, в руках держав-членів. Держава-член визначає вид і характер місцевої влади в межах своєї території (наприклад, про те, які мають у своєму розпорядженні автономію), а також у сферу їхньої компетенції (щодо прикордонного співробітництва, наприклад, чи є у них можливість співпрацювати з територіальни-

⁷ MARKS, G.: Exploring and Explaining Variation in EU Cohesion Policy. In: Hooghe, Liesbet (ed.), Cohesion Policy and European Integration: Building Multi-Level Governance. Oxford: Oxford University Press, p. 389.

⁸ See, the relation of the Cohesion Policy with the other policies of the EU as stated within the text of the paper above.

ми і адміністративними одиницями, або офіси інших держав для виконання регіональних функцій, якщо вони це зроблять, в яких областях вони можуть співпрацювати, або, якщо вони передають компетенцію стати членом міжнародної асоціації територіальних підрозділів чи територіальних органів). Різний розподіл повноважень місцевих органів влади в різних державах може призвести до труднощів у прикордонному співробітництві між сусідніми регіонами різних держав.

1.3. Інструменти політики згуртованості ЄС

Алокація структурних фондів ЄС зосереджена на трьох видах діяльності, яка представляє три привілейовані структурні цілі Союзу, як зазначено в *Регламенті Ради (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року, що встановлює загальні положення про європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд та Фонд згуртування та доповнює три цілі Регламенту (ЄС) № 1260/1999*: 1) пошук шляхів зближення держав-членів та регіонів, 2) підвищення регіональної конкурентоспроможності і зайнятості і 3) європейське територіальне співробітництво, які спрямовані на заохочення транскордонного співробітництва на основі загальних місцевих та регіональних ініціатив.

У відповідності зі статтею 177 TFEU, завдання, пріоритетні цілі та побудова структурних фондів, які можуть формуватись угрупованням фондів, повинні бути визначені Європейським парламентом та Радою, діяти на основі регламентів згідно зі звичайною законодавчою процедурою та на основі консультації з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів. До того по такій же процедурі повинні бути також визначені загальні правила, що застосовуватимуться до них, і положення, необхідні для забезпечення їх ефективності та координації фондів один з одним і з іншими існуючими фінансовими інструментами. Фонд згуртування, сформований у відповідності з тією ж процедурою, повинен здійснити фінансовий внесок у проекти в галузі охорони навколишнього середовища і транс-європейських

мереж в сфері транспортної інфраструктури⁹. Згідно зі статтею 177 TFEU Регламенту Ради (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року, що встановлює загальні положення про Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд та Фонд згуртування зміщає Регламент (ЄС) № 1260/1999 або Регламент Ради (ЄС) № 1084/2006 від 11 липня 2006 про створення Фонду згуртування.

Згідно зі статтею 176 TFEU, Європейський фонд регіонального розвитку покликаний сприяти усуненню найважливіших регіональних дисбалансів у Союзі шляхом участі у розвитку та структурній перебудові регіонів, розвиток яких відстає і залежить від зниження ефективності промислових регіонів. Стаття 178 TFEU стверджує, що підзаконні акти, що стосуються Європейського фонду регіонального розвитку повинні бути прийняті Європейським Парламентом і Радою, які діють відповідно до звичайної законодавчої процедури і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів. Згідно статті 178 TFEU, наступні правила були прийняті: *Постанова Ради (ЄС) № 1290/2005 від 21 червня 2005 року про фінансуванні спільної сільськогосподарської політики; Регламент Ради (ЄС) № 1698/2005 від 20 вересня 2005 щодо підтримки сільського розвитку з коштів Європейського сільськогосподарського фонду розвитку сільських територій (EAFRD); Рішення Ради 2006/493/ЄС від 19 червня 2006 року, щорічний розподіл і визначення мінімальної суми коштів, що повинна бути спрямована в регіони, що підпадають під дію Програми Конвергенції Цілей; Регламенту (ЄС) № 1080/2006 Європейського парламенту і Ради від 5 липня 1006 року щодо Європейського Фонду регіонального розвитку і скасовує Регламент (ЄС) № 1783/1999; та Регламент (ЄС) № 1081/2006 Європейського парламенту і Ради від 5 липня 1006 року*

⁹ According to the Protocol No. 28 on Economic, Social and Territorial Cohesion, Cohesion Fund can provide Union financial contributions to projects in the fields of environment and trans-European networks in Member States with a per capita GNP of less than 90 % of the Union average which have a programme leading to the fulfilment of the conditions of economic convergence as set out in Article 126 of the TFEU.

Європейський соціальний фонд і скасовує Регламент (ЄС) № 1784/1999. Питання, які стосуються деяких правил політики гуртування ЄС будуть описані в цій статті.

Регламент № 1080/2006 щодо Європейського фонду регіонального розвитку встановлює завдання Європейського фонду регіонального розвитку (ЄФРР), обсяг його допомоги у зв'язку з конвергенцією, регіональною конкурентоспроможністю та зайнятістю і цілей Європейського територіального співробітництва, визначених у статті 3 (2) Регламенту (ЄС) № 1083/2006, а також правил на право отримання допомоги. ЄФРР сприятиме фінансуванню допомоги, яка спрямована на зміцнення економічної та соціальної згуртованості за допомогою усунення основних регіональних диспропорцій за рахунок підтримки розвитку та структурної перебудови регіональної економіки, в тому числі перетворення промислових районів і регіонів, що відстають, і підтримку транскордонного, транс-національного та міжрегіонального співробітництва.

Регламент (ЄС) № 1083/2006, що встановлює загальні положення про ЄФРР, ЄСФ та Фонду згуртування, встановлює загальні правила, що регулюють діяльність Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду (ESF) і Фонду згуртування (CF), без шкоди для конкретних положень, викладених у Правилах (ЄС) № 1080/2006, (ЄС) № 1081/2006 і (ЄС) № 1084/2006. Положення визначає цілі, яким сприятиме ФРР, ESF і CF, критерії для держав-членів та регіонів, щоб мати право користуватись цими фондами, фінансовими ресурсами та критерії їх виділення. Він визначає контекст політики гуртування, в тому числі метод встановлення ЄС стратегічних керівних принципів згуртованості, національні стратегічні рамки ведення та процесу для розгляду на рівні ЄС. Окрім того, в ньому викладаються принципи і норми про партнерство, програмування, оцінки, управління, в тому числі фінансового управління, моніторингу та контролю на основі обов'язків, що розподіляються між державами-членами та Комісією.

У Регламенті (ЄС) № 1082/2006 Європейського парламенту і Ради від 5 липня 2006 року про європейське угруповання територіального співробітництва (ЕУТС) говориться, що європейські угруповання територіальної співпраці (EGTC) можуть бути встановлені на території ЄС на умовах і відповідно до домовленостей, передбачених цим Положенням. Метою EGTC є сприяння та заохочення транскордонного, транснаціонального та / або міжрегіонального співробітництва між її членами, з виключною метою зміцнення економічної та соціальної згуртованості. EGTC є юридичною особою. Воно повинно мати в кожній державі-члені максимально широку правоздатність, що надається юридичним особам у межах національного законодавства цієї держави-члена. Це може, зокрема, бути набуття чи відчуження рухомого і нерухомого майна та наймання персоналу і може бути стороною в судовому розгляді.

2. Транскордонна регіональна політика ЄС в рамках зовнішньої діяльності ЄС (розвиток співпраці в сфері економічного, фінансового та технологічного співробітництва з третіми країнами)

Договір про заснування Європейського економічного співтовариства не мав виключної правової бази щодо економічних, фінансових і технічних форм співробітництва з третіми країнами і політики в галузі розвитку, як зовнішньої політики ЄС, що стосуються співпраці з третіми країнами, поки не був прийнятий Маастрихтський договір в 1992 (вступив в силу в 1993). Тим не менш, політики щодо співпраці з третіми країнами і політики в сфері розвитку були розроблені до Маастрихтського договору на основі зовнішньої політики, включаючи комерційну політику і асоціації, а також за допомогою залишкового надання повноважень у відповідності зі статтею 235 УЄЕС¹⁰. Маастрихтський договір згодом доповнив відповідними пунктами Договір про ЄС, що

¹⁰ For the details see, CRAIG, P. –de BÚRCA, G.: EU Law. Text, Cases, and Materials. Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press, 2008, p. 186-187

стали основою для розробки політики та пізніше Ніццький договір створив правову основу для економічного, фінансового та технічного співробітництва з третіми країнами. Політика ЄС з економічних, фінансових і технічних форм співробітництва з третіми країнами в даний час регулюється статтями 212 - 213 TFEU і політикою ЄС щодо розвитку співробітництва в статтях 208 - 211 TFEU. В обох випадках зовнішня політика ЄС передбачає сприяння загальній меті розвитку та консолідації демократії та верховенства права, а також, поваги прав людини і основних свобод.

Політика ЄС з економічних, фінансових і технічних форм співробітництва з третіми країнами доповнює політику ЄС щодо співпраці в цілях розвитку. Необхідність створення в рамках Договору про ЄС Політики з економічних, фінансових і технічних форм співробітництва з третіми країнами і таким чином доповнити існуючу політику щодо розвитку співробітництва *відповідає* рішенням суду у випадку *Португалія проти Ради* (C-268/94). Випадок, пов'язаний зі сферою (*Ratione materiae*) Угоди про співробітництво між Європейським Співтовариством та Республікою Індія¹¹. Угода містить не тільки положення, пов'язані з розвитком співпраці, що регулюється відповідними положеннями Договору про ЄС, але також містить положення, що стосуються співробітництва в галузі енергетики, туризму, культури, боротьби зі зловживанням наркотиками та захисту інтелектуальної власності.

Питання, порушене в суді, чи не виходило Європейське співтовариство за рамки своєї компетенції, коли укладали такі угоди.

Економічне, фінансове і технічне співробітництво з третіми країнами сприймається як конкретна область компетенції ЄС. ЄС здійснює співробітництво у відповідності з політикою розвитку співробітництва, а також відповідно принципами і

¹¹ See, Council Decision 94/578/EC of 18 July 1994 concerning the conclusion of the Cooperation Agreement between the European Community and the Republic of India on Partnership and Development (OJ 1994 L 223, p. 23).

цілями зовнішньої діяльності ЄС, як це передбачено статтею 21 TEU¹².

Крім того, в цій сфері компетенції ЄС (наприклад, у сфері політики гуртування), держави-члени і ЄС доповнюють один одного в діяльності. Чи відповідна діяльність ЄС належить до виключної або часткової компетенції ЄС або є доповненням залежить від галузі співробітництва з відповідними третіми країнами.

Якщо співпраця відноситься, наприклад, до збереження морських біологічних ресурсів, вона належить до виключної компетенції ЄС (стаття 3 пункт 1 TFEU).

Якщо це відноситься до транспортування, або енергетики, вона належить до спільної компетенції (стаття 4 пункт 2 TFEU).

Якщо це відноситься до сфери досліджень, вона належить до компетенції дій держав-членів, які повинні здійснювати заходи з підтримки, координації або доповнення (стаття 6 TFEU).

Справа в тому, чи співпраця з третьою країною в конкретному випадку належить до виключної або часткової компетенції ЄС, або до компетенцій дій держав-членів для виконання дій для підтримки, координації або доповнення, тоді вона має вплив на використання сили ЄС.

Різні сфери компетенції Союзу регулюються різними принципами, що регулюють їх використання. Стаття 212 пункт 3 TFEU стосується можливості укладання міжнародних угод між ЄС та третіми країнами, що стосуються взаємного співробітництва між ними. Лісабонський договір ЄС отримав правову суб'єктивність (стаття 47 TEU).

Можливість ЄС укласти міжнародні угоди не має завдавати шкоди компетенції держав-членів вести переговори в міжнародних органах та укласти міжнародні угоди.

¹² According to the Article 21 of the TEU, The Union's action on the international scene shall be guided by the principles of democracy, the rule of law, the universality and indivisibility of human rights and fundamental freedoms, respect for human dignity, the principles of equality and solidarity, and respect for the principles of the United Nations Charter and international law.

Таким чином, і держави-члени можуть укладати міжнародні угоди з третіми країнами з метою сприяння співробітництву в сфері розвитку та економічного, фінансового, технічного співробітництва з ними.

Були укладені кілька міжнародних угод між ЄС і Україною або між Словацькою Республікою та Україною, покликаною полегшити перехід людей або вантажів через кордон¹³ або визнати певні права українських осіб у державах-членах ЄС / Словаччині¹⁴. Що стосується угод на рівні ЄС, було укладено

¹³ The examples of the agreements concluded at the level of the EU/EC: *Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, and Ukraine*, signed on the 14th of June, 1994 in Luxembourg, entry into force the 1st of March, 1998, published at *Official Journal L 049*, 19/02/1998 P. 0003 – 0046. *Agreement between the European Community and Ukraine on the facilitation of the issuance of visas*, signed on the 18th of June, 2007 in Luxembourg, entered into force 1st of January, 2008. Published at the Official Journal of the European Union *OJ L 332*, 18.12.2007, pp. 68–76.

The examples of bilateral intergovernmental agreements concluded between the Slovak republic and Ukraine: *Agreement between the government of the Slovak republic and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the abolition of visa requirement for the holders of diplomatic and ministrative passports*, signed on the 28th of April, 2000, entered into force on the 28th of June, 2000. The announcement on concluding the agreement is published at the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 360/2001 Z. z. *Agreement between the Slovak Republic and Ukraine on the Local Border Traffic*, signed on the 30th of May, 2008 in Bratislava, entered into force on the 27th of September, 2008, published at the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 441/2008 Z. z. *Agreement between the Slovak republic and Ukraine on good-neighborliness, friendly relations a cooperation*, signed on the 29th of June, 1993 in Kiev (entered into force on the 16th of June 1994), published in the Collections of Laws of the Slovak republic under the number 177/1994.

¹⁴ The examples of agreements adopted at the level of the European Union: *Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, and Ukraine*, signed on the 14th of June 1994 in Luxembourg, entry into force the 1st of March 1998, published at *Official Journal L 049*, 19/02/1998 P. 0003 – 0046. Some of the provisions of the Agreement can evoke the direct effect when all of its conditions are met – the provision must be sufficiently clear and precisely stated; it must be unconditional and not dependent on any other legal provision; it must confer a specific right upon which a citizen can base a claim. The first judgment of the Court of Justice of the European Union on the effects of the partnership agreement was given in a case C-265/03 *Igor Simutenkov v. Ministerio de Educación y Cultura and Real Federación Española de Fútbol*. It relates to the equal working conditions for Russian Professional football player in national competitions

угоди про правову основу не тільки економічного, фінансового та технічного співробітництва з третіми країнами та / або розвитку співробітництва, але і в інших сферах компетенції Союзу (наприклад, сфера свободи, безпеки і правосуддя).

Стаття 213 TFEU нова стаття додана до TFEU на основі Лісабонського договору. Вона відноситься до можливості ЄС надати фінансову допомогу третій країні. Вона передбачає, що, коли існує ситуація в третій країні, що потрібна термінова фінансова допомога з боку Союзу, Рада ухвалює необхідні рішення за пропозицією Комісії. Ще до Лісабонського договору ЄС дійсно надавав фінансову допомогу третій країні. У 1990 році ЄС виділив фінансову допомогу Угорщині. Він діяв у відповідності зі статтею 308 Договору про заснування Європейського Співтовариства. Такі дії ЄС стверджували, що змогли надати підтримку розвитку внутрішнього ринку в рамках партнерства ринку за межами

within the Member states of EU. The Court of Justice has ruled that the principle of non-discrimination laid down in the EC–Russia Partnership Agreement can be relied on by individuals before the courts of a Member State.

The examples of intergovernmental agreements concluded at the level of the Slovak republic: *Agreement between the Slovak republic and Ukraine on good-neighborliness, friendly relations a cooperation*, signed on the 29th of June, 1993 in Kiev (entered into force on the 16th of June, 1994), published in the Collections of Laws of the Slovak republic under the number 177/1994. *Agreement between the government of the Slovak republic and Ukraine on preclusion of double taxation and prevention of tax evasions as to the income tax and the tax of property*, signed in the 23rd of January 1996 in Štrbské Pleso (entered into force the 22nd of November, 1996), published in the Collection of Laws of the Slovak republic n. 173/1997. *Agreement between the Slovak Republic and Ukraine for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments*, signed on the 26th of February, 2007 in Kiev (entered into force on the 20th of August, 2009), published in the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 271/2009. *Agreement between the Slovak republic and Ukraine on social security*, signed on the 5th of December, 2000 in Bratislava (entered into force on the 1st of January 2002), published in the Collection of Laws of the Slovak republic n. 53/2002 Z. z. The Agreement was changed by the Agreement between the Slovak republic and Ukraine on the change of the Agreement between the Slovak republic and Ukraine on social security, signed on the 11th of October, 2007 in Bratislava, published in the Collection of Laws of the Slovak republic n. 211/2009 Z. z.

For the details on EU external action, see e.g.: EECKHOUT, P.: *External relations of the European Union. Legal and Constitutional foundations*. Oxford: Oxford University Press, 2004.

спільноти. Тепер ЄС може надати фінансову допомогу без посилання на ситуацію на внутрішньому ринку. Така допомога заснована на принципах і завданнях зовнішньої дії ЄС і повинна бути у відповідності з політикою розвитку ЄС. Така допомога повинна бути невідкладною і пропорційною. Якщо це не термінова допомога, згідно зі статтею 212 TFEU, буде застосовуватися замість цього поняття економічного, фінансового та технічного співробітництва з третіми країнами. Надати фінансову допомогу відповідно до статті 213 TFEU зараз також простіше – не вимагається одностайності в Раді¹⁵.

Як зовнішні компетенції ЄС з економічних, фінансових і технічних форм співробітництва з третіми країнами та співробітництва в області розвитку (а також зовнішніх компетенції ЄС на основі інших статей TEU або TFEU) відносяться до транскордонної регіональної політики щодо сусідніх регіонів, де принаймні одна область розташована на території, що входить в країни ЄС, будуть викладені на прикладі транскордонного регіонального співробітництва між сусідніми регіонами Угорщини, Словаччини, Румунії та України.

3. Сучасне транскордонне співробітництво на східному кордоні ЄС в рамках політик ЄС.

3.1. Політика ЄС щодо України в цілому

Відносини між Україною та ЄС, що відносяться також до співпраці місцевих і регіональних органів влади в Україні з місцевими та регіональними органами влади держав-членів ЄС (у тому числі Словаччина), в даний час формуються за допомогою **Європейської політики сусідства** – інструмент зовнішньої політики ЄС призначений для країн, з якими він межує. Європейський Союз прагне мати більш тісні відносини з Україною, що виходять за рамки співробітництва, поступову

¹⁵ For the details on EU external action, see e.g.: EECKHOUT, P.: External relations of the European Union. Legal and Constitutional foundations. Oxford: Oxford University Press, 2004.

економічну інтеграцію та поглиблення політичного співробітництва.

Засіданні Європейської Ради березня 2009 вітала створення **Східного партнерства** з метою залучення більш глибокої взаємодії зі східними партнерами на двосторонньому та багатосторонньому рівнях. Вона спрямована на створення необхідних умов для прискорення політичної асоціації та подальшої економічної інтеграції, прагнучи підтримувати політичні та соціально-економічні реформи в країнах-партнерах, сприяючи наближенню до ЄС. Реформи, пов'язані також з українськими органами місцевого самоврядування та державними територіальними органами влади. Спільна декларація про партнерство, прийнята в Празі на саміті Східного партнерства 7 травня 2009 року підтвердила прагнення держав-членів ЄС та партнерів зі Східної Європи підняти їх відносини на новий рівень шляхом досягнення вищезазначених цілей.

В рамках Європейської політики сусідства набір пріоритетів визначений спільно Європейським Союзом та країнами-партнерами, які будуть включені в серію спільно узгоджених **планів дій**, що охоплюють ряд ключових областей для конкретних дій, включаючи політичний діалог і реформи, торгово-економічні реформи задля справедливого соціального та економічного розвитку, юстиції і внутрішніх справ, енергетики, транспорту, інформаційного суспільства, охорони навколишнього середовища, наукових досліджень та інновацій, розвитку громадянського суспільства та контактів між людьми. Прогрес у справі досягнення цих пріоритетів сприятиме повній реалізації потенціалу **партнерства і угоди про співпрацю**¹⁶ та **Угоди про асоціацію**.

Партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами та їх державами-членами і Україною, було

¹⁶ Partnership and Cooperation Agreements are a peculiar type of agreements. They can be situated between association agreements and traditional trade and co-operation agreements. They are essentially based on the Article 207 of the TFEU (former Article 133 of the TEC) and the Article 352 TFEU (former article 308 of the TEC) in combination with a wide range of TFEU.

підписано 14 червня 1994 року в Люксембурзі¹⁷. Угода створила партнерство між Співтовариством (нині ЄС) та його державами-членами, з одного боку, і Україною, з іншого боку. Цілями встановленого партнерства є, наприклад: забезпечення відповідних рамок для політичного діалогу між Сторонами, який сприятиме розвитку тісних політичних відносин, в цілях сприяння торгівлі та інвестиціям і гармонійним економічним відносинам між Сторонами, і таким чином, заохочення їх сталого розвитку, щоб забезпечити основу для взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, цивільного, науково-технічного та культурного співробітництва. Для того, щоб досягти цих цілей Угода містить положення, що стосуються вільного руху товарів, положення, що впливають на бізнес та інвестиції, положення, що стосуються створення та функціонування компаній, положення про транскордонної поставки послуг між Співтовариством (ЄС) та Україною, положення, що стосуються платежів та капіталу, а також положень про конкуренцію, інтелектуальну, промислову та комерційну власність, захист, економічного співробітництва в різних сферах, таких як економіка, наука і техніка, освіта та професійна підготовка, сільське господарство та агропромисловий сектор, енергетика, співпраця у цивільному ядерному секторі, навколишньому середовищі, транспорті, космосі, поштових послугах та телекомунікаціях, фінансових послугах, регіональному розвитку, соціальному співробітництві, туризмі, малому та середньому бізнесі, захисті прав споживачів.

Спільний план дій ЄС-Україна був схвалений Радою Європи на 21 лютого 2005.

Він заснований на угоді про партнерство і співробітництво від 1994 року і надає всеосяжний і амбітний плацдарм для спільної роботи з Україною по усіх ключових напрямках реформ. Україна і Європейський Союз домовилися почати більш інтенсивні політичні, економічні та культурні зв'язки, в тому числі транскордонне співробітництво та спільну відповідальність

¹⁷ It was published at *Official Journal of EU L 049, 19/02/1998 P. 0003 – 0046.*

у запобіганні конфліктам і врегулюванні конфліктів. План дій допомагає виконати положення про партнерство та співробітництво, як дійсної основи для співпраці ЄС-Україна, заохочує і підтримує мету України у подальшій інтеграції в європейські економічні та соціальні структури. План дій визначає пріоритети в області в рамках і поза рамками Угоди про партнерство та співробітництво. Хоча, план дій не дає безпосередні права українським особам у державах-членах ЄС, він забезпечує дуже важливі основи для діяльності, спрямованої на присвоєння деяких конкретних прав (наприклад, свобода створення установи, свобода пересування робочої сили, або право на рівне ставлення до них). В даний час переговори між ЄС і Україною орієнтовані на укладання Угоди про Асоціацію до Європейського союзу. Угода про асоціацію створить нову основу для співробітництва між Україною та ЄС, пов'язану з подальшим розвитком у таких сферах, які в даний час регулюються в межах Угоди про партнерство і співробітництво.

3.2. Інструменти ЄС для економічного, фінансового та технічного співробітництва з третіми країнами та співробітництва в області розвитку, пов'язаних з транскордонним регіональним співробітництвом на східному кордоні ЄС

Згідно зі статтями TFEU щодо економічного, фінансового та технічного співробітництва з третіми країнами та співробітництва в області розвитку, був прийнятий регламент Європейського парламенту і Ради, що встановлює загальні положення про створення Європейського інструменту сусідства та партнерства (далі також як «ЄІСП»)¹⁸. Регламентом створено інструмент сусідства та партнерства (ЄІСП), щоб дозволити співтовариству (нині ЄС) допомогти розвитку галузі процвітання та добросусідства. Допомога ЄС може бути використана в загальних інтересах держав-членів та країн-партнерів та їх регіонів, з метою сприяння прикордонному і міжрегіональному співробітництву, як це визначено у статті 6 цих Правил. В рамках

¹⁸ Regulation (EC) No 1638/2006 of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 laying down general provisions establishing a European Neighbourhood and Partnership Instrument. *OJ L 310, 9.11.2006, p. 1–14.*

Правил, допомога повинна бути здійснена шляхом: (1) залучення країни, декількох країн та транскордонних стратегічних документів і багаторічних індикативних програм, що охоплюють: (а) країну або багатосторонні програми, які стосуються допомоги однієї країни-партнера або суб-регіонального співробітництва між двома або більше країнами-партнерами, в яких держави-члени можуть брати участь, (б) транскордонні програми співпраці, які стосуються співпраці між однією чи кількома державами-членами і однією або кількома країнами-партнерами, що відбуваються у районах, прилеглих до їх загальної частини зовнішнього кордону ЄС, або через (2) спільні оперативні програми прикордонного співробітництва, згаданого в статті 9 цього Положення, щорічні програми дій, згаданих у статті 12, регулювання та спеціальні заходи, згадані в статті 13 регламенту. Реалізація правил прикордонного та міжрегіонального співробітництва програм, що фінансуються в рамках ЄІСП були прийняті Європейською комісією по 9 серпня 2007 року.

3.3. Програма транскордонного співробітництва Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна ЄІСП на 2007-2013 рр.

Програма ТКС ЄІСП Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна є спільною операційною програмою транскордонного співробітництва. Вона набрала чинності 23 вересня 2008 року, після схвалення Європейською Комісією. Програма виділяє 68.638.283 € фінансування. Ці кошти повинні бути реалізовані в період 2007-2013 років на зовнішньому кордоні, де межують регіони держав-членів ЄС з Україною. Метою Програми є сприяння діяльності за підтримки ЄС, що приведе до більш інтенсивного і глибокого соціально-економічного співробітництва між регіонами України та регіонами держав-членів, що мають спільні кордони. Програма пропонує широкий спектр можливостей для потенційних бенефіціарів через чотири пріоритетні напрями: (1) економічний і соціальний розвиток, (2) підвищення якості навколишнього середовища, (3) підвищення ефективності функціонування кордонів, (4) підтримка співпраці «люди – людям».

Висновок – перспективи транскордонного співробітництва на східних кордонах ЄС (в рамках політики ЄС)

Сучасне транскордонне співробітництво суміжних регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України здійснюється в рамках Європейської політики сусідства – інструмент зовнішньої політики ЄС призначений для країн, з якими вона межує. Фінансова допомога ЄС для програм, здійснюваних у рамках Європейської політики сусідства здійснюється в рамках зовнішньої дії ЄС в економічному, фінансовому та технічному співробітництві з третіми країнами та розвитку співробітництва. Інструментом, що забезпечує пряму фінансову підтримку ЄС для транскордонного співробітництва сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України, є Європейський інструмент сусідства та партнерства (ЄІСП). Програма ЄІСП ТКС Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна має значно розширені рамки транскордонного співробітництва, і якісно, і кількісно. З тексту статті випливає, що прикордонне співробітництво сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України може бути реалізоване навіть у рамках політики ЄС, як внутрішньої політики гуртування. Як передбачено постановою № 1638/2006, що встановлює загальні положення про створення Європейського інструменту сусідства та партнерства, таке поєднання зовнішніх політичних цілей з екологічними, економічними та соціальними пріоритетами згуртування слугуватиме досягненню мети інтеграції та сталому регіональному розвитку в сусідніх регіонах, розташованих уздовж зовнішніх кордонів ЄС. Це могло б сприяти гармонійній територіальній інтеграції між ЄС та сусідніми країнами.

Використання інструментів політики гуртування могло б сприяти і сприятиме розвитку прикордонного співробітництва сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України. Поліпшення співпраці могло б бути досягнуто, наприклад, шляхом підвищення ступеня її інституціоналізації. Для досягнення цієї мети, сусідні регіони (Угорщина, Словаччина, Румунія та Україна) могли б створити європейське угруповання територіального співробітництва (EGTC) відповідно до Положення № 1082/2006 про європейські угруповання територіального співробітництва. EGTC може мати статус юридичної

особи. Такі угруповання, наділені правом приймати правові акти, обов'язкові для місцевих органів влади сусідніх регіонів та фізичних осіб в межах їх юрисдикції, щоб ефективно виконати завдання прийнятих правових актів. Місцева влада відповідних регіонів буде підпорядкована цим установам. Звичайно, це може бути зроблено тільки через правові акти, прийняті державами, оскільки держави, а не місцеві органи влади, мають право передати владу в окремих областях з боку місцевої влади до над-регіональних влад. Місцеві органи влади держав, таким чином, будуть змушені відмовитися від здійснення деяких притаманних їм повноважень. Це може викликати опір деяких місцевих органів влади щодо створення таких міжрегіональних організацій чи спеціальних міжрегіональних інститутів. Такі міжрегіональні установи або надрегіональні установи можуть бути створені тільки і через міжнародні договори, укладені між державами. Створення такого органу буде залежати від волі держав теж. Якщо держави та місцеві органи влади з усіх держав-учасників погодилися б, така інституція може бути створена на невизначений строк. Установи могли б створити свою власну систему фінансування і, відповідно, його порядок денний не буде залежати від часових обмежень чи фінансової підтримки з боку деяких інших органів влади (держава або ЄС). Таке угруповання може забезпечити економічне, соціальне і територіальне єднання регіонів, що беруть участь в ньому. Він міг слугувати кращому досягненню цілей поточних програм транскордонного регіонального співробітництва. Він буде заснований на повній повазі принципу субсидіарності (принцип згадується в тексті вище), що в принципі означає, що процес прийняття рішень повинен бути максимально наближений до осіб, як це можливо. Угруповання працюватиме для інтеграції Європи та її народу шляхом «знизу-вгору», а не шляхом «зверху-вниз», як це часто робиться.

Звичайно, створення таких міжрегіональних високо організаційних установ – це дуже амбітний план. Навіть якщо всі актори (місцеві органи влади, держави, ЄС) погодилися б зробити крок до його створення, це триватиме кілька років, поки установа не почне працювати. Процес її створення повинен бути

розділений на кілька етапів. І є ще деякі питання, які повинні бути враховані та узгоджені. Процес інтеграції відповідних регіонів, що розташовані на території різних держав можуть, наприклад, зіткнутись з різними цінностями і культурою народів, що населяють регіони. Сучасні Шенгенські правила, що застосовуються на кордонах ЄС з третіми країнами, зроблять процес створення міжрегіональних установ вельми проблематичним. І це сумнівно, чи такий інструмент ЄС як EGTC може бути використаний для створення і функціонування такого угруповання. Багато законодавчих змін, ймовірно, доведеться зробити на рівні ЄС. Тому з метою представлення в статті більш реалістичного висновку (в тому сенсі, що висновок повинен принести деякі результати для поліпшення поточного прикордонного співробітництва сусідніх регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України) він може бути викладений в такому вигляді, що для підвищення ефективності прикордонного співробітництва на східному кордоні ЄС, необхідне в більшій мірі використання сучасних інструментів ЄС, політики гуртування, а не тільки інструменту зовнішньої політики ЄС. З метою ефективного та дієвого використання інструментів ЄС, політики гуртування, програма прикордонного співробітництва суміжних регіонів Угорщини, Словаччини, Румунії та України повинна визначити форми й поважати всі інші політики ЄС, як зазначено в тексті статті.

БІБЛІОГРАФІЯ

Монографії:

- 1. CRAIG, P. –de BÚRCA, G.: *EU Law. Text, Cases, and Materials. Fourth Edition. Oxford: Oxford University Press, 2008.***
- 2. EECKHOUT, P.: *External relations of the European Union. Legal and Constitutional foundations. Oxford: Oxford University Press, 2004.***
- 3. MARKS, G.: *Exploring and Explaining Variation in EU Cohesion Policy. In: Hooghe, Liesbet (ed.), Cohesion Policy and European Integration: Building Multi-Level Governance. Oxford: Oxford University Press, 1996.***

4. SYLLOVÁ, J. – PÍTROVÁ, L. – PALDUSOVÁ, H. a kol.: *Lisabonská smlouva. Komentář. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010.*

Законодавство Європейського Союзу:

1. *Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. Official Journal C 83 of 30.3.2010.*

2. *Protocol No. 28 on Economic, Social and Territorial Cohesion, Cohesion Fund, annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon.*

3. *Council Decision 94/578/EC of 18 July 1994 concerning the conclusion of the Cooperation Agreement between the European Community and the Republic of India on Partnership and Development. OJ 1994 L 223, p. 23.*

4. *Council Decision 94/578/EC of 18 July 1994 concerning the conclusion of the Cooperation Agreement between the European Community and the Republic of India on Partnership and Development. OJ 1994 L 223, p. 23.*

5. *Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005 on the financing of the common agricultural policy. OJ L 209, 11.8.2005, p. 1–25.*

6. *Council Regulation (EC) No 1698/2005 of 20 September 2005 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD). OJ L 277, 21.10.2005, p. 1–40.*

7. *Council Decision No 2006/493/EC of 19 June 2006 laying down the amount of Community support for rural development for the period from 1 January 2007 to 31 December 2013, its annual breakdown and the minimum amount to be concentrated in regions eligible under the Convergence Objective. OJ L 195, 15.7.2006, p. 22–23.*

8. *Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the European Regional Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999. OJ L 210, 31.7.2006.*

9. *Regulation (EC) No 1081/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the European*

Social Fund and repealing Regulation (EC) No 1784/1999. OJ L 210, 31.7.2006.

10. Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation. OJ L 210, 31.7.2006, p. 19–24.

11. Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1260/1999. OJ L 210, 31.7.2006, p. 25–78.

12. Council Regulation (EC) No 1084/2006 of 11 July 2006 establishing a Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1164/94. OJ L 210, 31.7.2006, p. 79–81.

13. Regulation (EC) No 1638/2006 of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 laying down general provisions establishing a European Neighbourhood and Partnership Instrument. OJ L 310, 9.11.2006, p. 1–14.

14. Commission regulation (EC) No 951/2007 of 9 August 2007 laying down implementing rules for cross-border cooperation programmes financed under Regulation (EC) No 1638/2006 of the European Parliament and of the Council laying down general provisions establishing a European neighbourhood and Partnership Instrument. OJ L 210, 10.8.2007, p. 10–25.

15. A Joint EU–Ukraine Action Plan endorsed by the European Council on the 21th of February 2005.

Decisions of the Court of Justice of European Union:

1. Judgment of the Court of 3 December 1996 in a case C-268/94 Portuguese Republic v Council of the European Union. 1996 I-06177.

2. Judgment of the Court of 12 April 2005 in a case C-265/03 Igor Simutenkov v Ministerio de Educación y Cultura and Real Federación Española de Fútbol. 2005 I-02579.

Міжнародні угоди:

1. Agreement between the European Community and Ukraine on the facilitation of the issuance of visas, signed on the 18th of June, 2007 in Luxembourg, entered into force 1st of January, 2008. Published at the Official Journal of the European Union OJ L 332, 18.12.2007, pp. 68–76.

2. Agreement between the government of the Slovak republic and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the abolition of visa requirement for the holders of diplomatic and ministrative passports, signed on the 28th of April, 2000, entered into force on the 28th of June, 2000. The announcement on concluding the agreement is published at the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 360/2001 Z. z.

3. Agreement between the Slovak Republic and Ukraine on the Local Border Traffic, signed on the 30th of May, 2008 in Bratislava, entered into force on the 27th of September, 2008, published at the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 441/2008 Z. z..

4. Agreement between the Slovak republic and Ukraine on good-neighborliness, friendly relations a cooperation, signed on the 29th of June, 1993 in Kiev. Published in the Collections of Laws of the Slovak republic under the number 177/1994 Z. z.

5. Agreement between the Slovak republic and Ukraine on good-neighborliness, friendly relations a cooperation, signed on the 29th of June, 1993 in Kiev. Published in the Collections of Laws of the Slovak republic under the number 177/1994.

6. Agreement between the government of the Slovak republic and Ukraine on preclusion of double taxation and prevention of tax evasions as to the income tax and the tax of property, signed in the 23rd of January 1996 in Štrbské Pleso. Published in the Collection of Laws of the Slovak republic n. 173/1997.

7. Agreement between the Slovak republic and Ukraine on social security, signed on the 5th of December, 2000 in Bratislava. Published in the Collection of Laws of the Slovak republic n. 53/2002 Z. z.

8. Agreement between the Slovak Republic and Ukraine for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, signed on

the 26th of February, 2007 in Kiev. Published in the Collection of Laws of the Slovak republic under the number 271/2009.

9. Agreement between the Slovak republic and Ukraine on the change of the Agreement between the Slovak republic and Ukraine on social security, signed on the 11th of October, 2007 in Bratislava, published in the Collection of Laws of the Slovak Republic n. 211/2009 Z. z.

10. Partnership and Cooperation Agreement between the European Communities and their Member States, and Ukraine, signed on the 14th of June, 1994 in Luxembourg. Published at Official Journal L 049, 19/02/1998 P. 0003 – 0046.

Интернет ресурси:

1. <http://www.huskroua-cbc.net/>